

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ

Анотація

Розкрито сучасний стан відкритості та управління даними про публічні фінанси. Здійснено моніторинг реалізації ключових проектів з підвищення ефективності та прозорості публічних фінансів в Україні. Розроблено пріоритетні напрями їх подальшого розвитку в контексті реалізації антикорупційної політики для стимулювання економічного зростання.

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ

В умовах розвитку інформаційної економіки кількість бізнес-інформації в світі подвоюватиметься кожні два роки до 2020 р. Відтак ускладнюється її збір, обробка та представлення для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Разом із обсягами множиться кількість джерел інформації, частина з яких може виявитися недостовірною або маніпулятивною. Публічні фінанси¹ опосередковують всі сфери економіки, де інформація з різних сфер – політики, економіки та соціуму – тісно між собою перетинається. В умовах реформування сфери публічних фінансів зростає значення ефективного управління інформаційними ресурсами. Основним інструментом постає відкриття державних даних про розміщення ресурсів, їх обсяги, термінів та умов доступу до них. Відкриття інформаційних даних стало світовим трендом. Як оцінюється², цей процес може щорічно забезпечувати 205 млрд євро ЄС або 1,1% приросту ВВП у країнах G20. При

---

¹ Публічні фінанси (у вітчизняній науковій школі – «державні фінанси») включають державний та місцевий бюджети, їх кредитні ресурси, кошти Національного банку України та залишки коштів Єдиного казначейського рахунку, фінанси державних цільових позабюджетних фондів, Пенсійного фонду України та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також суб'єктів господарювання державної і комунальної власності.

² <http://opendatacon.org/making-sense-of-us3-trillion-estimating-the-value-of-open-data-for-small-developing-economies/>

цьому, на думку експертів³, найбільшу вигоду від розвитку відкритих даних обсягом до 22 млрд євро у 2020 р. отримає саме державний сектор.

Здійснено оцінку ефективності та стану прозорості публічних фінансів, та запропоновано пріоритетні напрями її підвищення.

В умовах високого рівня корупції в Україні вміння управляти великими інформаційними масивами даних у сфері публічних фінансів покликане виявляти конфлікти інтересів, потенційні, поточні та вже здійснені випадки неефективного розподілу ресурсів. При цьому, питання прозорості публічних фінансів зводяться не лише до аналізу показників бюджету, а набувають ширшого значення: від аналізу якості державного та місцевого управління до соціальної, культурної, екологічної сфери.

Практично кожна реформа Стратегії сталого розвитку «Україна - 2020» має вплив на публічні фінанси, а кожне з міністерств у боротьбі з корупцією⁴ використовує інформаційні технології. ***Відтак прозорість публічних фінансів для контролю за ефективністю їх розподілу стає визначальною для успішності процесу реформування всіх сфер національної економіки.***

Поняттю «фіскальна прозорість» МВФ дає наступне визначення⁵ – повнота, ясність, надійність, своєчасність і актуальність публічної звітності про минулий, поточний та майбутній стан публічних фінансів. МВФ надає фіскальній прозорості у сфері ефективного фінансового менеджменту та звітування вирішальне значення. Згідно з його позицією, фіскальна прозорість сприятиме більш інформативній дискусії між політиками та громадськістю про розробку і результати бюджетно-податкової політики, а також допомагає встановити відповідальність за її реалізацію⁶.

Сучасний світовий досвід методології, теоретичних та практичних положень з прозорості публічних фінансів (*fiscal transparency*) представлений роботами та рамковими стандартами міжнародних організацій.

Довідково:

---

³ https://www.europeandataportal.eu/sites/default/files/edp_creating_value_through_open_data_0.pdf

⁴ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/803-2016-%D1%80>

⁵ <http://www.imf.org/external/np/fad/trans/>

⁶ <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/fiscal.htm>

1. Міжнародного валютного фонду⁷, що включає:
  - 1.1. Кодекс фіскальної Прозорості (*The Fiscal Transparency Code*, 2014⁸). включає 4 принципи. 3 з них – фіскального звітування, фіскального прогнозування та бюджетування, аналізу та управління фіскальними ризиками – вже опублікован; 4-й принцип – управління доходами знаходиться на стадії консультації з громадськістю.
  - 1.2. Керівництво з фіскальної прозорості у фіскальній сфері (*Manual on Fiscal Transparency*, 2007).
  - 1.3. Посібник із забезпечення прозорості доходів від природних ресурсів (*Guide on Resource Revenue Transparency*, 2007).
2. Найкращі практики ОЕСР із забезпечення бюджетної прозорості (*OECD Best Practices for Budget Transparency*, 2001).
3. Глобальна ініціатива з фіскальної прозорості (*Global Initiative for Fiscal Transparency*, GIFT) розробила по 10 принципів високого рівня фіскальної прозорості⁹ та участі громадськості у фіскальній політиці¹⁰, та інші ініціативи, які вже ґрунтовно систематизовані^{11,12}.
4. Міжнародним бюджетним товариством щорічно видається Індекс та звіти відкритого бюджету¹³ (*The Open Budget Index & Survey*, by International Budget Partnership) – єдине в світі незалежне порівняння міри прозорості бюджету, участі та нагляду.

Один із методів забезпечення фіскальної прозорості є періодичне публічне звітування. За підсумками 2015 р. опубліковано звіт з ефективності управління державними фінансами в Україні¹⁴, підготовлений групою партнерів – USAID, ЄС, Німецький Уряд через GIZ та Світовий банк.

Основними недоліками забезпечення фіскальної прозорості в Україні виявлено наступні (оцінка здійснювалася за шкалою літер від найкращого стану (A) до найгіршого стану (D), при цьому використовується «+/-» для позначення позитивної або негативної тенденції зміни.

1. Операції центрального уряду, що не відображаються у фінансовій звітності (експертна оцінка D+, де найвища – літера A).
2. Управління державними інвестиціями (D+): незалежне економічне оцінювання інвестиційних пропозицій не проводиться, пріоритетність відбору інвестиційних проектів не визначається, систематичний моніторинг інвестиційних проектів не проводиться.

⁷ <http://www.imf.org/external/np/fad/trans/>

⁸ <http://blog-pfm.imf.org/files/ft-code.pdf>

⁹ http://www.fiscaltransparency.net/ft_principles/

¹⁰ http://www.fiscaltransparency.net/pp_principles/

¹¹ <http://wbi.worldbank.org/boost/tools-resources/topics/promoting-open-budgets/fiscal-transparency>

¹² https://www.europeandataportal.eu/sites/default/files/2013_fiscal_transparency_and_open_government_data.pdf

¹³ <http://www.internationalbudget.org/opening-budgets/open-budget-initiative/open-budget-survey/>

¹⁴ <http://gogov.org.ua/news/opublikovano-zvit-dvfvz-z-efektivnosti-upravlinnya-derzhavnimi-finansami-v-ukrayini-za-2015-rik/>

3. Фіскальна стратегія (D+): хоча на законодавчому рівні процес затвердження фіскальної стратегії був запроваджений у 2010 р., з того часу він належним чином не застосовувався і не був формалізований. Відтак неможливо розглядати аспект звітування її кінцевих результатів.

4. Середньострокова перспектива у бюджетуванні видатків (D+).

5. Контроль бюджету з боку законодавчого органу влади (D+) оцінка знижена через об'єктивні затримки макроекономічного прогнозування 2014 р. – року втечі злочинного режиму, анексії АР Крим, початку розгортання гібридної війни РФ проти України на Донбасі.

6. Механізми контролю фонду заробітної плати (D+).

7. Ефективність внутрішнього аудиту (D+).

У період з 2014 року в Україні розпочався бурхливий сплеск відкриття державних даних та послуг. Характерно, що більшість із них на початку були громадськими антикорупційними ініціативами, оскільки саме громадськість виявляє інтерес та активно залучається до контролю держави. Впродовж 2015-2016 рр. було реалізовано низку спільних ініціатив, які представлені у таблиці 1.

Розглянемо коротко найбільш важливі для сфери публічних фінансів ініціативи останніх років:

1. Електронна система публічних закупівель «ProZorro» запрацювала в пілотному режимі з лютого 2015 р. На той час її використання було добровільним: кожний замовник міг проводити у ній свої допорогові закупівлі – до 200 тис. грн для товарів та послуг і 1,5 млн грн – для робіт. З 1 квітня 2016 р. набрав чинності Закон України «Про публічні закупівлі», який запровадив переведення усіх державних закупівель в Україні в електронний формат.

Повний перехід на систему «ProZorro» відбувся впродовж 2016 р. у два етапи: з 1 квітня всі свої закупівлі в електронну форму перевели центральні органи виконавчої влади й великі державні підприємства, а з 1 серпня 2016р. – використання електронної системи стало обов'язковим для решти

державних замовників. 18 травня 2016р. завершилася офіційна процедура приєднання України до Угоди Світової організації торгівлі про державні закупівлі (Agreement on Government Procurement, GPA). З цього дня українські компанії отримали право брати участь у державних закупівлях 45 країн-учасниць угоди GPA, серед яких: країни ЄС, Японія, США, Корея, Тайвань, Сінгапур, Гонконг і Канада.

Основні досягнення з підвищення ефективності та прозорості у сфері державних фінансів України впродовж 2015-2016 рр.

Досягнення з ефективності та прозорості публічних фінансів	Огляд
<p>1. Система електронних публічних закупівель «ProZorro» (лютий, 2015) https://prozorro.gov.ua/</p> <p>Електронна система «ProZorro.Продажі» для продажу державного майна (жовтень, 2016) http://www.prozorro.sale/</p> 	<p>Згідно модуля аналітики http://bi.prozorro.org, в системі здійснено 374,51 тис. процедур від 18,20 тис. організаторів з 57,09 тис. учасників. За очікуваної вартості 229,36 млрд грн економія склала 8,58 млрд грн. Середня кількість пропозицій на одні торги становить 2,49.</p> <p>Система розпочала роботу з продажу активів неплатоспроможних банків. Згідно модуля http://bi.prozorro.sale вже зареєстровано 759 аукціонів (в т.ч. 335 по ПАТ «Дельта банк») виставленою вартістю лотів 841,36 млн грн.</p> <p>Дохід держави вже склав 11,22 млн грн, збільшення стартової ціни – на 21,06%.</p>
<p>2. «E-data» - Єдиний веб-портал використання публічних коштів в рамках проекту «Прозорий бюджет» http://spending.gov.ua/</p> <p>Пошуково-аналітична система «.007» http://www.007.org.ua/</p> <p>Завдяки інтеграції «E-data» та «ProZorro» проектом «.007» доступна функція контролю оплати договору Казначейством. Інформація по контракту відображається цілісно: тендер – договір – виконання договору (транзакції, додаткові угоди, акти виконаних робіт).</p>	<p>Відвідування порталу щомісячно збільшується і у жовтні вони склали 37 тис. користувачів на день. Найвища активність спостерігається у м. Києві (31% загальної кількості), Львівській (8%), Харківській та Дніпропетровській областях (по 7%). На порталі 34,5 млн транзакцій Казначейства.</p> <p>Внесено 10,9 млн договорів, актів та звітів. Зареєстровано 36,4 тис службових кабінетів або 46% від загальної чисельності за розпорядників реєстром (78,9 тис.).</p> <p>Без врахування виборчих комісій процент реєстрації складає – 55%.</p> <p>Показники реєстрації відсутні по анексованій АР Крим, найгірші – за областями Донбасу з частково окупованими територіями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - по АР Крим 0 з 3 048 за реєстром (0%); - по Донецькій області – 4 937 з 1 480 (30%); - по Луганській – 3 116 з 763 (24%). <p>Зареєстровано 611 державних підприємств з 3 666 за реєстром або лише 17% від їх кількості.</p> <ul style="list-style-type: none"> - по АР Крим 0 з 185 за реєстром (0%); - по Донецькій області – 24 з 293 (8%); - по Луганській – 8 з 154 (8%).
<p>3. Система електронного адміністрування ПДВ (липень, 2015) та публічні Реєстри заяв про повернення суми бюджетного відшкодування ПДВ у хронологічному порядку (лютий, 2016) http://sfs.gov.ua/diyalnist-/vidshkoduvannya-pdchv/reestri-vidshkoduvannya-pdv/</p>	<p>СЕА ПДВ унеможливила формування фіктивного податкового кредиту для отримання незаконного бюджетного відшкодування ПДВ.</p> <p>Запроваджено публічні реєстри з хронологічною системою відшкодування ПДВ відповідно до черговості надходження заяв.</p> <p>Зросли надходження ПДВ, а здійснення бюджетного відшкодування стало ритмічним.</p>

Досягнення з ефективності та прозорості публічних фінансів	Огляд
<p>4. Електронний кабінет платника податків (модернізований у 2016 р.) https://cabinet.sfs.gov.ua</p> 	<p>В ЕКПП зареєстровано послуг для понад 40 млн фізичних осіб, 1,3 млн платників єдиного податку, 4,4 тис. – акцизного податку з реалізації пального, 3,9 млн – єдиного внеску, 230 тис. платників ПДВ. Позитивним індикатором є зростання кількості користувачів: Станом на 01.03.2016 - 0,012 млн осіб; на 01.06.2016 - 0,513 млн осіб; на 15.11.2016 - 4,2 млн осіб.</p>
<p>5. Верифікація отримувачів соціальних виплат (березень, 2016)</p> <p>Єдиний реєстр внутрішньо переміщених осіб Міністерства соціальної політики (в тестовому режимі з серпня, 2016). Раніше він обмежувався регіональними форматами. Переселенець міг бути внесений у реєстр за декількома управліннями. Реєстр має забезпечити обмін даних між Державною прикордонною службою, органами Пенсійного фонду, Службою безпеки України та ін. структурами.</p>	<p>Взято на облік 1 656 662 переселенці або 1 336 031 сім'я з Донбасу і Криму. 1 078 801 сім'я звернулись за призначенням грошової допомоги, а 989 961 з них таку допомогу призначено. З березня по серпень 2016 р. Управлінням верифікації Мінфіну видано рекомендацій на зупинку 987 тис. виплат на суму 17 млрд грн на рік. Основна частина виявлених зловживань – у використанні сумнівних документів (41,4%). Серед внутрішньо переміщених осіб порушення також включали проживання в ОРДЛО (13,2%), підробку статусу ВПО (2,7%), депозит понад норму (2,8%), наявність житлової нерухомості на підконтрольній території (1,1%).</p>
<p>6. Єдиний державний веб-портал відкритих даних http://data.gov.ua/</p> <p>Єдиний державний веб-портал відкритих даних Портал відкритих даних Верховної Ради http://opendata.rada.gov.ua/</p>	<p>Розміщено 8423 набори даних від 936 розпорядників інформації.</p> <p>Набори даних, в т.ч. за розділами: «держава» – 2494; «податки» – 1599; «фінанси» – 1089.</p>
<p>7. Електронне урядування: ЄДРПОУ, відриті майнові та судові реєстри https://kap.minjust.gov.ua/services/registry Єдиний державний портал адміністративних послуг https://poslugy.gov.ua/ Портал державних послуг iGov https://igov.org.ua/</p>	<p>Безкоштовний пошук відомостей у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch На Єдиному порталі Державна фіскальна служба України інформує про 89 послуг – опис, перелік необхідних документів, місць надання.</p>
<p>8. Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування¹⁵ (I хвиля – 1 вересня-30 жовтня 2016 р. II-га хвиля – 1 січня - 1 квітня 2017 р.) https://public.nazk.gov.ua/</p> <p>НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ NATIONAL AGENCY ON CORRUPTION PREVENTION</p>	<p>На першому етапі деклараційної кампанії подано понад 118 тис. електронних документів: 103 268 – щорічних декларацій посадовців державної служби та органів місцевого самоврядування; 1 610 е-декларацій подано перед звільненням та 457 – після звільнення; 11 700 виправлених декларацій; 746 повідомлень стосуються змін в майновому стані суб'єкта декларування; 757 декларацій від кандидатів на посаду.</p>

¹⁵ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

Перемоги «ProZorro» стали першим випадком, коли розробка для підвищення прозорості у сфері вітчизняного державного сектора отримала міжнародне визнання:

- 18 травня 2016 р. на церемонії у Лондоні Міністерство економічного розвитку і торгівлі України отримало найбільш престижну міжнародну премію у сфері публічних закупівель – міжнародну премію «World Procurement Awards» за створення і впровадження електронної системи з унікальною архітектурою;

- система також рекомендована Європейським банком реконструкції і розвитку як успішний зразок реформи державних закупівель;

- 8 грудня 2016 р. під час саміту Open Government Partnership в Парижі систему «ProZorro» було визнано переможцем третьої щорічної премії ініціативи в сфері відкритого врядування Open Government Awards.

Водночас в Україні зберігаються непоодинокі випадки неконкурентних та дискримінаційних закупівель. Наприклад, свідомо нечітке пояснення замовником об'єкту закупівлі; дроблення надпорогового¹⁶ тендеру на дрібніші допорогові; підміна закупівель техніки закупівлею робіт з метою підняття вартості порогу; особливі вимоги та умови для бажаних переможців; змови фірм «близнюків», які беруть участь у тендерах в парі; дискваліфікація учасника тендеру через формальні причини та ін.

Для реагування на проблеми в системі «ProZorro» створено моніторинговий портал публічних закупівель «DoZorro»¹⁷ із відгуками про публічні закупівлі. У випадку виявлення порушень учасникам тендеру слід:

- повідомити паперовим/електронним листом замовника та орган управління, якому він підпорядкований;

- звернутися до Антимонопольного комітету України про виявлення антиконкурентних узгоджених дій. *Водночас* слід зазначити, що вартість таких звернень є відносно високою, а час розгляду – тривалим;

---

¹⁶ Поріг складає 200 тис. грн для товарів та послуг і 1,5 млн грн – для робіт.

¹⁷ <http://dozorro.org/complaints>

- повідомити листом ГО «Transparency International Україна»;
- у випадку надпорогових закупівель повідомити Державну аудиторську службу або Рахункову палату України (у випадку використання коштів Державного бюджету);
- повідомити Департамент захисту економіки Національної поліції України, звернутися до прокуратури щодо розірвання або визнання договору недійсним, повідомити НАЗК у випадку виявлення корупційного правопорушення у надпорогових закупівлях;
- звернутися до суду.

Шаблони відповідних заяв доступні на сайті «DoZorro». В результаті сумнівні тендери мають скасовуватися, оголошуватися нові процедури закупівель замовниками, а винні – отримувати належну відповідальність.

2. «E-data» як етап проекту «Прозорий бюджет». Відсоток реєстрації службових кабінетів на порталі по Україні збільшується, але вкрай повільно. Розробниками проведено дуже багато навчальних семінарів для журналістів, експертів, аналітиків даних, студентства та широких кіл громадськості для популяризації portalу. Заходи відбувалися у різних регіонах та загальнодоступні у вигляді вебінарів на «YouTube»¹⁸. Відтак необхідне подальше заохочення реєстрації службових кабінетів вже адміністративними засобами впливу, передусім в частині державних підприємств.

3. Адміністрування ПДВ потребує об'єднання двох реєстрів заяв на бюджетне відшкодування в один реєстр із поданням повного переліку відомостей згідно п.п. 200.7.1 ПКУ та постанови КМУ від 22.02.2016 р. № 68. Нагальною є розробка дієвих механізмів вилучення «схемного» податкового кредиту із СЕА ПДВ через т.зв. «скрутки». Поширені схеми, наприклад, імпортери фруктів сплативши 20% ПДВ на митниці, здійснюють їх реалізацію за готівку неплатникам ПДВ, а отриманий податковий кредит штучно «продають» підприємствам інших галузей економіки.

---

¹⁸ https://www.youtube.com/channel/UC4Q_TNvWsZ8eSqhKnDb96DQ
<https://www.youtube.com/channel/UCxejgEO6ZbNRXwAJ5jjBtww>
<https://www.youtube.com/channel/UCROC2I3wsGd9IzGKv7WBbmQ>

4. Розширення функціональних можливостей «Електронного кабінету платника податків». З метою покращення сервісного обслуговування платників фахівцями Державної фіскальної служби України впродовж 2016 р. було істотно модернізовано роботу ЕКПП. Він працює за допомогою персональних комп'ютерів та смарт-пристроїв, підключених до мережі Інтернет. ЕКПП має відкриту та приватну частину;

- у *відкритій частині* робота здійснюється без ідентифікації користувача. Вона дозволяє побачити через «Податковий календар» граничні терміни подання податкової звітності, дізнатися контакти та адреси центрів обслуговування платників, отримати бланки податкової звітності та інформацію з реєстрів (нині доступні – 11), а також повідомлення про нововведення та доопрацювання ЕКПП;

- у *приватній частині* робота здійснюється після ідентифікації користувача за електронним цифровим підписом, який отриманий у будь-якому з 16 акредитованих центрів сертифікації ключів. Так в кабінеті можна переглянути особисту інформацію – реєстраційні та ідентифікаційні дані, дані податкового обліку та реєстрів, дані щодо розрахунків з бюджетом за останні два роки.

Через Електронний кабінет вперше надано можливість електронного листування з контролюючими органами. Для фізичних осіб (громадян) в Електронному кабінеті є можливість створення запиту щодо отримання відомостей про суми отриманих доходів та утриманих податків. Сервіс є досить важливим та найбільш запитуваним в період призначення житлових субсидій та подання електронних декларацій. Означене, як очікується, зменшить навантаження на працівників центрів обслуговування платників. Не менш поширений сервіс «Довідка про відсутність заборгованості» надає можливість платникам подавати Заяви та отримувати Довідки ДФС.

Перспективними є ініціативи подальшого розвитку та удосконалення:

- впровадження митної складової;
- видача всіх довідок, витягів в електронному вигляді

- подання заяв на видачу ліцензій;
- реєстр заяв на відшкодування ПДВ;
- формування та направлення електронних звернень громадян;
- запис на особистий прийом;
- створення функціоналу для обміну інформацією з ЦОВВ,

правоохоронними органами.

Згідно позиції Вищого адміністративного суду України¹⁹, платник податків *«не може нести відповідальність за невиконання його контрагентами своїх зобов'язань, адже поняття «добросовісний платник» не передбачає виникнення у платника додаткового обов'язку з контролю за дотриманням його постачальниками правил оподаткування»*. Відтак для платника податків добровільний пошук статусу контрагентів за публічно доступними даними інформаційних ресурсів має стати швидким, простим та зручним. Всі відповідні державні дані – витяг ЄДРПОУ²⁰, податкові дані²¹, видані ліцензії²², судові рішення²³, підбірка інтернет-новин про бізнес-партнера та ін. є відкритими і загальнодоступними. Але розміщені вони на сайтах різних органів державної влади. Приватною ініціативою створено комплексний сервіс «YouControl»²⁴ для моніторингу ділової активності контрагентів. Однак нині вартість такого доступу складає 25 тис. грн на рік, а отже є недосяжною для невеликого бізнесу. Розробка аналогічного безкоштовного інструменту з централізації даних сприяла би загальному підвищенню ділової етики.

5. Єдиний державний веб-портал відкритих даних створено на вимогу Закону України «Про доступ до публічної інформації»²⁵ та Постанови Кабінету Міністрів України на його виконання²⁶. Портал призначений для забезпечення надання доступу до публічної інформації у формі відкритих

¹⁹ <http://taxlink.ua/ua/court/uhvala-vishchogo-administrativnogo-sudu-ukraini-vid-06092016-8262332515/>

²⁰ <https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch>

²¹ <http://sfs.gov.ua/businesspartner>

²² <http://sfs.gov.ua/dovidniki--reestri--perelik/reestri/>

²³ <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

²⁴ <https://youcontrol.com.ua/contractor/?id=8266672>

²⁵ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

²⁶ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/835-2015-%D0%BF>

даних та передбачає доступ до інформації органів влади з можливістю її наступного використання. Будь-яка особа може вільно копіювати, публікувати, поширювати, використовувати, у тому числі в комерційних цілях, у поєднанні з іншою інформацією або шляхом включення до складу власного продукту, публічну інформацію у формі відкритих даних з обов'язковим посиланням на джерело отримання такої інформації.

Державна фіскальна служба України мала оприлюднити найбільший реєстр (перелік) наборів відкритих даних. Вона своєчасно (за 6 місяців з дати Закону або до 21 квітня 2016 р.) та в повному обсязі виконала свій обов'язок. Однак, які у більшості розпорядників, дані не є уніфікованими, що унеможлиблює їх автоматичну обробку без передньої ручної підготовки.

Окрім перелічених у таблиці 1 проектів, інші суб'єкти управління публічними фінансами також поліпшили прозорість даних, однак більшість заходів потребують подальшого розвитку:

1. Сайт Міністерства фінансів оновлено у жовтні 2015 р. Звітність про виконання бюджету подається у зручному для аналізу форматі .XLS (а не .PDF, як раніше) до відповідного періоду попереднього року. *Водночас* бюджетну статистику бажано було б представляти в режимі: помісячна, поквартальна та річна, починаючи з 2011 р.

2. На сайті Державної казначейської служби²⁷ щомісячно публікується звітність про виконання бюджетів за рівнями: *зведений-державний-місцеві бюджети*. Так якщо раніше вона надавалася поквартально, то з квітня 2014 р. – щомісячно для оперативності аналізу. *Проте* публічно відсутній горизонтальний зріз виконання місцевих бюджетів для здійснення розгорнутого моніторингу актуального процесу бюджетної децентралізації: *обласні, міські бюджети / міст обласного значення / районні / міст районного значення / селищні / сільські / об'єднаних територіальних громад*.

3. Процес бюджетної децентралізації щоквартально оцінюється звітом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального

---

²⁷ <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>

господарства України на сайті <http://decentralization.gov.ua/>. *Водночас* наявний формат звіту не містить первинних показників, що дозволяє здійснювати моніторинг та аналіз стану й етапів процесу об'єднання територіальних громад за областями, здійснювати оцінку їх інфраструктури, показників бюджетів об'єднаних територіальних громад та ін.²⁸.

4. Державна фіскальна служба України публікує інформацію про обсяги збору податкових надходжень та єдиного соціального внеску, кількість перевірок за регіонами та донараховані суми. Ведеться публічно співставлення експортно-імпортних даних між державами-сусідами. *Водночас* інші агреговані показники результатів роботи ДФС в динаміці на систематичній основі у відкритому доступі відсутні.

5. Органи державного фінансового контролю публікують розгорнуті звіти про результати роботи. Крім того, змінами до ст. 98 Конституції України у 2013 р. розширено сферу контролю Рахункової палати України на доходи Державного бюджету. *Водночас* оприлюднення інформації за результатами контрольно-перевірочної роботи є вкрай обмеженими та, більшою мірою, носять формальний характер.

6. Залучення коштів міжнародних фінансових організацій на реалізацію проектів соціально-економічного розвитку України супроводжують два департаменти – Департамент співробітництва з міжнародними організаціями Міністерства фінансів України та Департамент координації міжнародних програм Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. За роки незалежності Україна отримала понад 9 млрд дол. США міжнародної технічної допомоги на безповоротній основі. *Водночас* інформація щодо проектів МФО системно не оприлюднюється – публічний реєстр відсутній, що позбавляє доступу громадськості до наступної інформації:

перелік проектів, що ініціюються державними органами та установами, а також органами місцевого самоврядування;

---

²⁸ <http://socialdata.org.ua/rozdilena-realist-decentralizaci/>

прийняті рішення про доцільність підготовки конкретних проектів, підтримку та супровід зазначених проектів МФО;

стан фінансування, реалізації, завершення проектів за підтримки МФО.

Як наслідок, *фіксується низький рівень освоєння та ефективності використання кредитних коштів*. Наприклад, внаслідок цього, Світовий банк прийняв рішення на 2017 р. тимчасово зменшити виділений Державному агентству автомобільних доріг України кредит на 220 млн дол. США²⁹.

7. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України реалізує реформу державних підприємств, в межах якої опубліковано показники фінансової звітності найбільших ТОП-100 державних підприємств, видаються відповідні щоквартальні звіти³⁰. Реформою енергетичного сектору вдалося зменшити дефіцит НАК «Нафтогаз України» як основного джерела квазі-фіскальних видатків бюджету. *Але* значена частина підприємств не звітує, саботує аудит та приватизацію. Аудійована звітність на сайті Міністерства економічного розвитку і торгівлі України подається у форматі PDF, який не є машиночитаним для автоматичного розрахунку показників рентабельності.

8. Перехід органів виконавчої державного та місцевого рівня на електронний документообіг з метою прискорення опрацювання робочих документів. *Проте* найчастіше він залишається неповноцінним – друк документу, візування «по мокрому», сканування, відправлення далі підлеглим, і знов по колу.

9. Міністерства та відомства України активно ведуть сторінки у соціальній мережі «Facebook» для безпосереднього інформування про свою діяльність. Керівники, наприклад, Міністерства фінансів України активно ведуть діалог із громадськістю. Такий формат викликає більшу увагу, ніж

29

http://ukravtodor.gov.ua/press/news/rezultaty_tyzhnevoi_misii_svitovoho_banku_konstruktyv_i_uzghodzhennia_spi_lnykh_dii.html

³⁰ <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=05f5bf01-e103-4777-a43b-0b4e35370b1c>

повідомлення прес-служб. ЗМІ все частіше посиляються на Інтернет-сторінки посадових осіб. Зростання інформаційної відкритості зміцнює довіру.

Оцінку реалізації положень із прозорості та ефективності у сфері публічних фінансів розглянемо на прикладі формування податкових надходжень Державною фіскальною службою України за 2010-2016 рр., яка згідно численних опитувань бізнесу та громадян має один із найбільш високих ступенів корупційних ризиків:

агреговані показники діяльності не є публічними, зокрема: динаміка кількості платників податків, надходження податків і зборів за регіонами та видами економічної діяльності; суми втрат від надання податкових пільг, переplat податків, податкового боргу, залишок невідшкодованих сум ПДВ. Результати контрольно-перевірочної роботи мають бути також розгорнуті в частині донарахованих, узгоджених сум та тих, що надійшли (в абсолютних значеннях та відсотковому співвідношенні). Потребує розкриття також апеляційна практика за критеріями: відмовлено/частково задоволено/задоволено³¹;

результативні показники виконання основної бюджетної програми ДФС за КПКВК 3507010 «Керівництво та управління у сфері фіскальної політики» включають наступні групи показників: витрат, продукту, ефективності та якості. Але останні результативні показники програми на сайті ДФС представлені лише за підсумками 2013 р. Закритість таких даних для широкого загалу відкладає публічну дискусію на невизначений термін. Усі вони без виключення потребують ґрунтовного експертного перегляду як елемент вдосконалення програмно-цільового методу планування бюджету;

інформація щодо стану фінансування органів ДФС щомісячно подається на відомчому сайті та порталі відкритих даних. Однак такі дані не дають уявлення про фіскальну політику на загальнодержавному та місцевому рівнях, а тільки про низький (відносно ринкового) рівень оплати праці;

---

³¹ <http://ndi-fp.asta.edu.ua/thesis/333/>

щорічні та піврічні звіти центрального апарату ДФС та її територіальних органів), їх повідомлення на офіційному сайті служби мають фрагментарний характер. Вони традиційно фокусуються на позитивних аспектах та успішних показниках діяльності відомства, що не дає можливості здійснювати об'єктивний моніторинг оподаткування³². Звіти ДФС також не містять динаміки показників надходжень за останні 3-5 років, а фактичні дані порівнюються із плановими показниками. Останні впродовж року, як правило, декілька разів коригуються. Зміни показників практично не містять пояснення причин відхилень. Практично відсутній галузевий та регіональний зріз, дані по великим платникам податків та митницям. Відповідні дані не подаються у табличних формах. Хоча такі дані є неперсоналізованими, а отже підпадають під визначення відкритих даних та мають бути загальнодоступними;

стратегічні цілі та показники оцінки ефективності діяльності ДФС позбавлені спадковості із частотою зміною її керівництва. Зміна стратегічних цілей не дає можливості об'єктивно оцінити хід їх досягнення. Для подолання цього Система з 20 показників КРІ (key performance indicators) розроблена із залученням громадськості за участі НІСД, направлена 27.09.2016 р. листом та окремим дорученням Міністра фінансів до Голови ГФС³³, затверджена Наказом ДФС №880 від 20.10.2016 р.;

існує низький рівень інформаційної координації між органами влади. В грудні 2016 р. Україна приєдналася до плану дій BEPS з протидії розмиванню податкової бази. Одним з його положень є налагодження міжнародного обміну податковою інформацією. Однак у вітчизняних умовах має передувати удосконалення обміну вітчизняними даними на всіх рівнях:

- внутрівідомчого обміну даними між структурними підрозділами однієї установи;
- горизонтального обміну даними – між її територіальними органами;

---

³² <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28826.pdf>
http://rpr.org.ua/uploads/files/source/Policy_Tax_Reform_RPR.pdf

³³ <http://minfin.gov.ua/news/view/ministr-finansiv-vstanovyv-kliuchovi-pokaznyky-efektyvnosti-v-reformi-dfs>

- просторового – координація між органами державної/місцевої влади одного рівня, або за схожими функціями;
- вертикального – між підпорядкованими відомствами, центральними та територіальними органами одного відомства.

Упорядкування, структурування та систематизація даних на прикладі Державної фіскальної служби покликана сприяти удосконаленню ризик-орієнтованої системи митно-податкового контролю. Необхідно зазначити, що згідно аналізованого вище Звіту³⁴ з ефективності управління державними фінансами в Україні стверджується про її фрагментарність. Іншим резонансним прикладом стало виявлення Міністерством економічного розвитку і торгівлі України під час аудиту близько 300 невідомих раніше державних підприємств³⁵.

Слабкий рівень інформаційної та програмно-технічної безпеки органів управління публічними фінансами. На її підтвердження впродовж останнього року відбулися декілька резонансних для ЗМІ прецедентів.

- Впродовж тижня з 6-11 грудня 2015 р. на рівні ДФС в результаті збою в роботі АІС «Управління документами» втрачено близько 3 терабайт інформації: близько 531 тис. і електронних документів та резолюцій до них, 26 тис. даних в реєстраційних картках, 4,1 тис. реєстраційних карток, 3,1 тис. контрольних карток тощо. Серед причин збою ДФС визнала застарілість обладнання, неможливість забезпечення належних умов для розташування серверів та ін. обладнання, а також належного рівня захисту інформації³⁶;

- Пенсійний фонд за підсумками 2015 р. у Річному звіті про роботу визнав, що 80% парку комп'ютерної техніки експлуатується понад 10 років, а окремі комп'ютери працюють з 2000 р.;

---

³⁴ <http://gogov.org.ua/news/opublikovano-zvit-dvfz-z-efektivnosti-upravlinnya-derzhavnimi-finansami-v-ukrayini-za-2015-rik/>

³⁵ http://dt.ua/ECONOMICS/v-ukrayini-viyavili-300-nevidomih-ranisce-derzhavnih-pidpriemstv-220283_.html

³⁶ <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/245619.html>

- у липні 2016 р. Служба безпеки України викрила працівників Департаменту аудиту Державної фіскальної служби України, які продавали через посередників інформацією з бази даних митної служби³⁷;

- впродовж 6-7 грудня 2016 р. тривала професійна хакерська атака на сайти Міністерства фінансів та Державної казначейської служби України. Відбулася зупинка роботи відомчих систем обліку та проведення платежів – системи електронного адміністрування ПДВ та акцизних накладних, системи митних платежів. Як наслідок, вперше за роки незалежності по країні на дві доби загальмувалися фінансові розрахунки з державою, платників податків зазнавали збитків, могли отримати пеню та штрафи за несвоєчасну сплату. На засіданні 7 грудня 2015 р. Кабінет Міністрів України ухвалив Розпорядження³⁸ №941-р про виділення 80 млн грн для здійснення заходів з відновлення та підвищення надійності функціонування інформаційно-телекомунікаційних систем Міністерства фінансів та Державної казначейської служби. Відтак додаткових втрат поніс як приватний, так і державний сектор;

- підприємці фіксували випадки «ручного» втручання в роботу Системи електронного адміністрування ПДВ та інших баз даних, що стало приводом їх перенесення з ДФС до Міністерства фінансів (законопроект №5368 від 07.11.2016 р.).

На теперішній час усі інформаційні системи публічних фінансів працюють у штатному режимі, але питання застарілості та неналежного рівня обладнання залишається відкритим.

Джерела фінансування заходів з підвищення ефективності та прозорості публічних фінансів. Дотримання високих стандартів фіскальної політики потребує оптимізації інформаційних потоків та автоматизації роботи з великими обсягами даних. В свою чергу, означене вимагає належного програмно-технічного забезпечення. Парк комп'ютерної техніки

---

³⁷<https://ssu.gov.ua/ua/news/1/category/2/view/1464>

³⁸<http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249589865>

більшості органів державної влади є сильно застарілим, а кошти державного та місцевих бюджетів на її оновлення – вкрай обмеженими.

У Держбюджеті на 2016 р. Державному агентству з питань електронного урядування України передбачено лише 5,0 млн грн, в т.ч. за бюджетними програмами «Керівництво та управління у сфері електронного урядування» (3,0 млн грн) та «Електронне урядування та Національна програма інформатизації» (2,0 млн грн); у 2017 р. згідно проекту Держбюджету³⁹ буде виділено 49,0 млн грн.

В умовах обмежених бюджетних можливостей вагомою підтримкою стає допомога міжнародних організацій, державно-приватного партнерства та волонтерства:

- *Державним агентством з питань електронного урядування України* створення та забезпечення функціонування єдиного державного веб-порталу відкритих даних здійснюється за підтримки Кабінету Міністрів України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Громадянської платформи SocialBoost, Програми розвитку ООН в Україні, Міжнародного фонду «Відродження» та Представництва Microsoft в Україні;

- *Міністерство фінансів України* виступає партнером проекту «Підтримка реформи управління державними фінансами» Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ). Метою проекту є забезпечення більшої прозорості державного бюджету та його ефективний контроль (проект триває впродовж 2012-2017 рр. із бюджетом 5,1 млн євро⁴⁰);

- *Міністерство соціальної політики України* з 1 серпня 2016 р. у тестовому режимі запустило Єдину інформаційну базу даних про внутрішньо переміщених осіб, створену за фінансової підтримки Європейського Союзу в

---

³⁹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60032

⁴⁰ <http://gogov.org.ua/project/details/>

рамках проекту «Всебічна стабілізаційна підтримка ВПО та постраждалого населення в Україні»;

- *перший в Україні некомерційний інкубатор «1991»* ІТ-проектів на основі великих та відкритих даних допомагає перетворити їх масив на реальні бізнеси, що надають сервіси українським громадянам, підприємствам та державним органам. Інкубатор 1991 реалізується організацією SocialBoost за підтримки WNISEF, USAID, Уряду України та міжнародних організацій, таких як Microsoft.

Отже, підвищення ефективності та прозорості публічних фінансів є запорукою прискорення темпів реформ в Україні. Впродовж останніх років реалізовано ряд успішних ініціатив у цьому напрямі, які продовжують свій перспективний розвиток. Розкриття державних даних за високими стандартами якості постає надійним інструментом для боротьби з корупцією, неефективністю та популізмом. Формується нова якість державної політики у сфері публічних фінансів: моральна відповідальність посадових осіб зростає із включенням громадського контролю та експертного середовища до фіскальної дискусії. Зазначене дозволяє своєчасно ідентифікувати ризики та загрози, вживати адекватне реагування на виклики, а також здійснювати пошук можливостей зміцнення фіскальної безпеки.

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Державному агентству з питань електронного урядування України:

- започаткування серед державних установ типового проекту «Лідерство у відкритих даних» (на зразок світового, *Open Data Leader Networks*) для створення вітчизняних осередків відзначення та вивчення провідних практик оприлюднення відкритих даних, що сприятиме більш якісному просуванню політики електронного урядування;

- оновлення порталу відкритих даних data.gov.ua: для розпорядників даних – упорядкування кількості наборів даних, інструменти збільшення рівня машиночитаних, структурованих та якісних даних

(валідація, опис структури файлу); для користувача – забезпечення можливості контекстного пошуку за ключовими словами та за рівнями розпорядників даних центрального та місцевого рівня, форми швидкого зворотного зв'язку із розпорядниками даних;

- приєднання України до Міжнародної Хартії відкритих даних.

Національному агентству з питань запобігання корупції:

- налагодження автоматичної перевірки електронних декларацій шляхом: підготовки технічного завдання та розробки відповідного програмного забезпечення; укладення Меморандумів з утримувачами близько 17 державних реєстрів на користування інформацією; забезпечення автоматичного співставлення даних та виявлення розбіжностей відомостей;

- завчасна підготовка до «другої хвилі» деклараційної кампанії з урахуванням помилок «першої хвилі» шляхом: оренди серверів та приміщень для їх розташування; підготовки відео-інструкцій для заповнення декларації; удосконалення системи захисту інформації від хакерських атак; забезпечення суб'єктами декларування отримання відомостей про доходи, отримані громадянами за 2016 р. через ЕПКП за допомогою наявних ключів.;

- посилення зв'язків із громадськістю новостворених антикорупційних органів для оприлюднення результатів діяльності.

Міністерству економічного розвитку і торгівлі України, Фонду державного майна України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб:

- популяризація проектів «ProZorro» та «ProZorro.Продажі» серед бізнесу;

- надання відповідних доручень для забезпечення продажу державного майна, для якого передбачений механізм аукціону, виключно через систему «ProZorro.Продажі». Пілотний проект нині успішно відбувається на продажі активів неплатоспроможних банків у ФГВН та має розпочатися на об'єктах малої приватизації ФДМ, продажу списаного та оренди державного майна.

Антимонопольному комітету України:

- здешевлення вартості та прискорення процедур розгляду скарг, що надходять в результаті неконкурентних дій в системі публічних закупівель.

Міністерству фінансів України:

- розробка фіскальної стратегії спільно з науково-експертним середовищем, яка має стати раціональною альтернативою мораторію на зміни митно-податкового законодавства;

- дотримання принципу стабільності бюджетно-податкового законодавства;

- доопрацювання модулю аналітики порталу «E-data» на сервісі «.007» для візуалізації даних про витрачання публічних коштів;

- вжиття стимулюючих заходів для реєстрації службових кабінетів розпорядниками бюджетних коштів та державними підприємствами на порталі «E-data»;

- завантаження документів тендеру на «ProZorro» має стати необхідною та достатньою підставою для здійснення оплат Державною казначейською службою без необхідності фізичного відправлення паперових документів;

- затвердження показників оцінки ефективності ДФС Наказом Міністра фінансів України після їх пілотної апробації (діюче доручення Міністра фінансів №11000-08/1117 має обмежену у часі дію з 1 жовтня 2016 р. до 31 грудня 2017 р.);

- географічне розширення успішних практик впровадження бюджету участі та гендерно-орієнтованого бюджетування містами України.

Міністерству фінансів України спільно з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України:

- створення електронного Реєстру проектів соціального і економічного розвитку України, які реалізуються із залученням коштів міжнародних фінансових організацій;

- представлення розгорнутого публічного звіту на результати виконання проектів МФО із детальним аналізом виявлених проблем їх реалізації.

Державній фіскальній службі України:

З метою забезпечення прозорості діяльності фіскальних органів:

- публікація та перегляд результативних показників основної бюджетної програми ДФС із включенням показників якості виконання сервісної функції;
- оприлюднення агрегованих показників діяльності ДФС, передусім: динаміки кількості платників податків та видів їх перевірок; податкових надходжень у регіональному та галузевому зрізі; залишку невідшкодованих сум ПДВ та переплат податків; результатів адміністративно оскарження та судової практики; сум донарахованих, узгоджених та фактично отриманих надходжень за результатами контрольної-перевірочної роботи; результатів розстрочення, відстрочення та списання податкового боргу.
- оприлюднення ключових показників оцінки ефективності діяльності ДФС за попередні 3 роки;
- публічне розкриття фінансової та податкової звітності юридичних та фізичних осіб – підприємців для виявлення схем податкової оптимізації та ухилення від оподаткування. Розкриття е-декларацій про доходи посадових осіб державної та місцевої влади надає моральні підстави вимагати прозорості та ділової етики від бізнесу;
- проведення підготовчої роботи з налагодження автоматичного обміну інформацією з митними та податковим органами інших країн через поліпшення внутрівідомчого, горизонтального та вертикального обміну даними між вітчизняними державними фінансовими органами.

З метою модернізації митно-податкового адміністрування:

- порівняння даних геолокації із даними земельного кадастру, Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та дозволів використання природних ресурсів – передусім, в частині (не)законної вирубки лісів та видобутку бурштину;

- вдосконалення ризик-орієнтованої системи фіскального контролю при здійсненні відбору об'єктів митних та податкових перевірок. Зокрема необхідним є складання профілів ризиків за кожним із податків та зборів, основними бюджетоутворюючими видами економічної діяльності, організаційно-правовими формами підприємств. На даний час він розроблений тільки в частині ПДВ (Наказом ДФС від 28.07.2015 р. №543⁴¹);
- інтеграція митних та податкових баз даних;
- налагодження роботи із структурованими даними, програмно-технічного забезпечення, систем захисту інформації, а також збільшення кількості нових серверів.

Міністерству соціальної політики України:

- налагодження автоматичної верифікації отримувачів соціальних виплат та субсидій на етапі їх призначення;
- створення єдиної централізованої бази отримувачів соціальних виплат.

Центральним органам виконавчої влади:

- розробка та затвердження мінімальних стандартів роботи з великими даними, за можливості заміни ручного вводу даних автоматичним;
- запровадження повноцінного електронного безпаперового документообігу з використанням електронного цифрового підпису за прикладом моделі Системи електронного документообігу Адміністрації Президента України)⁴².

Відділ фінансової безпеки
(Ю.В. Касперович)

---

⁴¹ <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gna/6370-543.html>

⁴² <http://sed.reforms.in.ua/>